

# Motion till riksdagen

1987/88:T113

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:118 om inriktning av telepolitiken

---

När socialdemokraterna i november 1980 befann sig i opposition i riksdagen gav s-gruppen uttryck för följande uppfattning i sin partimotion om telepolitiken:

Vi kan inte acceptera en utveckling mot en "engelsk modell". I England vill nämligen regeringen fördela all televerksamhet utom själva telenätet på privata företag. I Norge försöker högern arbeta för en liknande utveckling, och i den nu aktuella propositionen finns klara antydningar att regeringen vill slå in på samma konservativa linje även i vårt land. Det får inte ske.

Vpk kan konstatera att den socialdemokratiska regeringen efter mindre än två mandatperioder inte bara anammat de nyliberala steg som togs av de borgerliga före 1982. I dag prövar socialdemokraterna att plocka bort de få återstående monopolskyddade delarna inom televerkets verksamhetsområde.

Föreliggande proposition pläderar för att televerket skall arbeta efter målet att *underlätta* konkurrens. Samtidigt sägs att televerket skall ha huvudansvaret för godtagbara nät och kommunikationer i riket. Det motsägelsefulla i dessa propåer är pinsamt tydligt. Föredraganden tillstår att målen är allmänt formulerade i propositionen, men anser "ändå att de fyller sin funktion som en bas och vägledning för de ställningstaganden och åtgärder som kommer att krävas i framtiden. Trots deras allmänna karaktär anser jag därför att riksdagen bör lägga fast målen och inriktningen för telepolitiken."

Vpk anser att argumentationen är ohållbar.

Telekommunikationer och informationsbehandling hör till de mest expansiva sektorerna i industrivärlden. Den traditionella telefonrörelsen har i stort sett totalt förändrats med elektronikens hjälp. En rad nya teletjänster har blivit tillgängliga under 80-talet. De multinationella företagen inom telekommunikationsbranschen har heller inte missat tillfället att kasta sig över marknaden. Uppluckringen av det svenska monopolet har skett under tryck från mäktiga ekonomiska krafter. Resultatet kommer att bli att framför allt s. k. hushållskunder missgynnas allt mer. Denna utveckling är inte ödesbunden eller "framtvingad av den tekniska utvecklingen" – det är självfallet samhällsnyttan, de politiskt ansvariga och de som berörs som skall ha greppet över den tekniska utvecklingen.

Utvecklingen på kommunikationsområdet har en avgörande betydelse för regionernas utveckling. Regionalpolitiska hänsyn och folkflertalets behov måste vara grundläggande när telepolitikens mål och riktlinjer läggs fast. Men det räcker inte att som regeringen nu gör formulera allmänt välvilliga ord om detta.

Televerket har hittills haft monopol på kontorsväxlar. Redan nu finns stora driftproblem med växlar kontra nät. Problemen riskerar att bli oöverstigliga om företag och televerk skall äga skilda delar av system och nät. Propositionen lämnar inget som helst svar på frågan vem som skall ha ansvaret om och när det inte fungerar då ingen har ett helhetsgrepp över verksamheten.

Monopolet på myntapparater föreslås slopas. Redan i dag är automater för plastkort privatiserade och genom plastkortstvång stängda för flertalet medborgare. Automaterna finns på flygplatser och andra garanterat vinstgivande platser. Propositionen underlåter att diskutera myntapparaters sociala nytta. Ett konkret exempel visar det ansvarslösa i uttrycket att "förlust på myntapparat får inte bli orimlig": myntapparater vid allmänna badplatser kan självfallet inte ge inkomster annat än på sommaren, men ändå är den oundgänglig ur säkerhetssynpunkt!

De fackliga organisationerna måste få ett ökat inflytande över utvecklingen. Inte minst gäller detta den tekniska utvecklingen på teleområdet. Bolagiseringspolitiken har omvitnat lett till sämre anställningsförhållanden och uppsplittring av fackföreningsrörelsen. I slutet av förra året aviserade televerket djupa ingrepp i medbestämmandeavtalen. Verksledningen har ansett avtalen alltför besvärande för arbetsköparsidan. Attityden påminner mycket om den "engelska modellen", som så sent som 1980 förkastades av den socialdemokratiska riksdagsgruppen.

En parlamentarisk utredning skall få till uppgift att se över och precisera servicemålen bl. a. för telepolitiken. Vpk inser inte logiken i att regeringen först vill lägga fast allmänt formulerade mål och riktlinjer samt ytterligare luckra upp televerkets kvarvarande krypta monopolställning och därefter låta utreda servicemålen.

En naturligare behandlingsprocess är att först utreda och sedan återkomma med förslag i dessa viktiga frågor.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts mot en "engelsk modell" och nyliberala strävanden i telepolitiken,
2. att riksdagen avslår propositionens förslag om ytterligare uppluckring av televerkets monopol.

3. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag angående inriktningen av telepolitiken grundad på den aviserade utredningen av bl. a. statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet och förtydligande av televerkets roll och uppgifter.

Mot. 1987/88  
T113

Stockholm den 11 april 1988

*Lars Werner (vpk)*

*Bertil Måbrink (vpk)*

*Jörn Svensson (vpk)*

*Viola Claesson (vpk)*

*Nils Berndtson (vpk)*

*Inga Lantz (vpk)*

*Jan Jennehag (vpk)*





